

En utsträckt hand

ETT SOCIAL ARBETE bland starkt behövande eller utsatta människor väcker lätt genklang och uppskattning. Men ett genuint missionsarbete innebär inte minst att presentera evangeliet om Jesus Kristus. Hur kan samspelet mellan Ordet om Guds kärlek i Kristus och praktiska kärlekshandlingar se ut i praktiken? Vi har bett den tidigare missionären, Rakel Smetana, att dela med sig av sina tankar och erfarenheter i ämnet.

”Tack för att du brukade krama om mig när du träffade mig på gatan, trots att jag var smutsig, luktade illa och hade löss.” Av alla avskedstal jag fick innan jag åkte från Kenya kommer jag starkast ihåg trettonårige Freds korta tal. Jag kunde inte hålla tårarna tillbaka när jag kramade om honom och sa inom mig själv: Gud, om du så skickade mig runt halva jordklotet bara för att just Fred skulle få en glimt av din enorma kärlek, så är det värt alla fyra år jag bort här.

MISSIONSUPPDRAGET

När Jesus efter sin uppståndelse samlade sina lärjungar vid berget i Galileen gav han dem ett uppdrag (Matt. 28:16–18). Elva enkla män, fyllda av rädsla och missmod, fick ta emot det största och heligaste uppdraget i världshistorien: Evangeliet skulle ut i hela världen, budskapet om förlåtelse och frid skulle ropas ut på gator och torg, så att alla skulle få möjligheten att ta emot evigt liv. Föga anade de nog vad detta uppdrag innebar, men de gick därifrån med stor frimodighet. Jesus hade ju lovat att vara med dem alla dagar!

Än idag finns uppdraget kvar, än idag är det många som behöver evangeliet. Du och jag får, av nåd, vara med i lärjungaskaran och fullgöra det heliga missionsuppdraget. Vi får vara himmelens sändebud här på jorden, Guds enkla redskap för att sprida kärlek där hat och oenighet råder, hopp där hopplöshet råder. Fridsbudskapet ska ut både till Judeen (där du befinner dig), till Samarien (i området runt omkring) och till jordens ändar (till andra världsdelar). Var på världskartan du befinner dig har mindre betydelse, det viktigaste är att du tar uppdraget på allvar där du är just nu.

MISSION – I ORD OCH HANDLING

Mission har både en evangeliserande och en social dimension. Budskapet ska förmedlas i både ord och handling. Paulus skriver till tessalonikerna: ”Som en mor när hon sköter om sina egna barn, ville vi i innerlig kärlek ge er inte bara Guds evangelium utan också oss själva, eftersom ni hade blivit så kära för oss!” (1 Tess. 2:8). Parallellt med evangeliets spridning behöver man också i kärlek möta människorna i deras behov som människor. Det vore otänkbart att evangelisera för ett gatubarn och sedan lämna det i den sociala misär det befinner sig. Lika otänkbart vore det att tillfredsställa alla sociala behov utan att förmedla budskapet om Jesu kärlek, förlåtelse och frid. Ibland kan socialt utsatta människor ha svårt att ta till sig evangeliet. Kan man ta till sig att Gud är en kärleksfull Far om den enda bild man har av en

Det är förhållandevis lättare i Kenya än i Sverige att bedriva social verksamhet på kristen grund

pappa är att han slår, dricker, eller uttyttjar en sexuell? Kanske har pappa svikit eller har man upplevt sig nedvärderad och föraktad av sina föräldrar. Många människor har svårt att relatera till kärlek överhuvudtaget. De måste få uppleva mänsklig kärlek och omsorg innan de kan förmå sig att ta emot Guds kärlek i Jesus Kristus.

Bethesda Children Ministry (barnmission) drivs av den Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Kenya (ELCK) och är en verksamhet som strävar efter att integrera mission med socialt arbete. Namnet påminner oss om de lidande människor som sökte sig till Bethesda-dammen utanför Jerusalems portar. Mannen som varit sjuk i 38 år var hjälplös då Jesus kom och helade honom (Joh. 5). Bethesda barnmission möter hundratal gatubarn varje vecka genom olika verksamhetsgrenar i två städer, Nakuru och Gilgil. Ett rehabiliteringscenter finns i respektive stad och arbetet syftar till att återföra barnen till samhället igen efter avslutad behandling. Bethesda har uppsökande verksamhet varje vecka då man möter barnen på gatan. Erfarenheten säger att detta är grunden i själva verksamheten. Då skapas nya relationer och man följer upp de barn som påbörjat behandling men sedan återvänt till gatan igen. Alla gatubarn har tillitsproblem av olika dignitet. I vissa fall har föräldrarna dött, i andra fall kommer de från en dåligt fungerande familj med missbruk, misshandel och sexuellt utnyttjande. Det finns också fall där barnet rymt hemifrån av olika anledningar. Vilken bakgrund de än har så har de upplevelser av att vara svikna av dem som skulle ta hand om dem. Därför är en tillitsfull relation en förutsättning för att kunna hjälpa.

I Kenya är 70% av befolkningen kristna – 25% katoliker och 45% protestanter (www.wikipedia.org). Detta faktum gör att det är förhållandevis lättare i Kenya än i Sverige att bedriva social verksamhet på kristen grund. I

Sverige hade en verksamhet liknande Bethesda tyvärr uppfattats som mycket kontroversiell. De flesta organisationer som arbetar med utsatta barn i Kenya är mer eller mindre profilerade kristna, men det är stor skillnad på hur detta påverkar den dagliga verksamheten. En av våra äldre Bethesda-pojkar sa en gång till mig: ”Jag har varit på många kristna barnhem under min uppväxt men det är först på Bethesda som jag har fått undervisning om syndernas förlåtelse. Det är detta som har förändrat mitt liv.”

EN LEVANDE FÖRSAMLING

Gör man ett gudstjänstbesök i den lutherska kyrkan i Nakuru får man ett konkret exempel på hur den sociala dimensionen av mission kan ta sig uttryck. Redan vid åttatiden på morgonen börjar barnen från gatan droppa in. Upp emot trettio barn söker sig till kyrkan varje söndag, många av dem mer eller mindre kända av Bethesda-personalen. Flera av barnen kommer troget varje vecka. De får frukost och sedan tvål och vatten för att bada och tvätta kläderna. Sedan välkomnas de att delta i söndags-skolan eller i själva gudstjänsten. Någon är hög på lim, en annan är högljudd och söker uppmärksamhet och några sitter på de hårda träbänkarna och sover. För någon blir det för jobbigt att vara utan lim och då smyger man sig ut utanför kyrkans grindar till stället där man gömt limflaskan. Hur de än betar sig så finns de där – i Guds hus bland Guds folk – och lyssnar till budskapet om Jesus som älskar dem så högt att han har gett sitt liv för dem.

I början var det en stor utmaning för församlingsmedlemmarna att ta emot gatubarnen. Reaktionerna lät inte vänta på sig. ”Ni måste se till att de tvättar sig innan de kommer in i kyrkan för de luktar ju illa.” ”Vi vågar inte gå på toaletten under gudstjänsten för man vet ju inte vad de här barnen ska göra.” ”Ni får hitta en annan dag för denna verksamhet för de

I Sverige hade en verksamhet liknande Bethesda tyvärr uppfattats som mycket kontroversiell

*”Ni måste se till att de tvättar sig
innan de kommer in i kyrkan
för de luktar ju illa”*

stör ju gudstjänsten!” Människor är sig lika i hela världen: Rädslor och bekvämlighet blir så lätt ett hinder för evangeliets spridning. Det har dock varit underbart att bevittna hur församlingen vuxit in i uppdraget att nå ut till de utsatta barnen. Nu kan man se hur församlingsmedlemmar sitter med dem under gudstjänsten och tar sig tid att prata med dem efteråt. Ibland får någon av barnen tillfälle att under gudstjänsten berätta om sitt liv eller sjunga en sång. Tänk om vi i våra församlingar och missionsföreningar på samma sätt kunde öppna våra dörrar för de socialt utsatta omkring oss.

*Tänk om
vi i våra
församlingar
och missions-
föreningar
på samma
sätt kunde
öppna våra
dörrar för
de socialt
utsatta
omkring oss*

NÄR GUD BRYTER IGENOM

Jag är tacksam för de år jag fick som ELM-missionär i Kenya och i arbetet på Bethesda barnmission. Tiden där lärde mig mycket om både Gud, mig själv och mina medmänniskor. Det var en förmån att som socionom få jobba i en social verksamhet som så tydligt vilar på kristen grund, där man börjar dagen med bön och tillsammans söker Guds ledning för verksamhetens utformning både i ett individuellt och strukturellt perspektiv. Gud välsignade oss med medarbetare som visade sig vara engagerade, professionella och erfarna. Mänskliga

förmågor är en resurs, men kan inte åstadkomma något själva utan är bara redskap i Guds hand. Många av barnen sitter fast i droger och kriminalitet och måste ofta kämpa en hård kamp för att lämna gatans liv. Otaliga gånger har vi upplevt oss stå maktlösa inför ett barn och känt att vi verkligen gjort allt. Så tvingas vi kapitulera och drivs ner på knä, ropande till Gud. Och där, i ödmjukheten, börjar förändringen. När vi som hjälpare kapitulerar inför vår egen oförmåga att hjälpa och när barnet själv kapitulerar inför sin egen oförmåga att förändra sitt liv – då griper Gud in. Det är stort att få bevittna vad som händer när Gud bryter igenom i en människas liv.

En av mina starka minnesbilder är den dag åtta före detta gatupojkar döptes. Det var en helig stund då hela himmelen jublade med oss över de åtta själar som fick ta emot evigt liv i Jesus Kristus. En av dem, trettonårige Patric, hade ganska nyligen dessförinnan kommit från gatan och fanns först inte med bland dem som skulle döpas vid tillfället. Vi hade jobbat länge med honom utan resultat, men när han då kom tillbaka till Bethesda var det annorlunda: Han var fast besluten att lämna gatans liv. En dag kom han till husmor och sa: ”Jag måste få döpa

mig, annars kommer jag inte till himlen när jag dör!” Husmor frågade vem som berättat det för honom. Han svarade: ”Det har jag läst själv här!” och så pekade han på den lilla fickbibel han några månader tidigare hade fått i julklapp. Gud hade själv arbetat med den unge pojakens hjärta.

Patric fick så börja i dopklass hos kyrkans evangelist. Dopdagen kom. Vi hade planerat att vissa av de äldre pojkarna också skulle få ta emot nattvarden, medan de yngre barnen skulle få vidare undervisning i nattvarens innebörd. Patric var en av dem som skulle vänta med nattvarden, men mitt i högtiden gick han fram och viskade till prästen: ”Jag måste också få ta emot nattvarden för jag behöver förlåtelse för mina synder!” Prästen kunde inte annat än uppfylla pojkens önskan.

Kort efter dopet flyttade den föräldralöse Patric hem till sina farföräldrar och började skolan. Han deltog aktivt i den lokala församlingens gudstjänst varje söndag. Men tyvärr har det inte bara gått så bra för Patric sedan dess. Under förra året hade han ett återfall och hamnade på gatan igen. Det är svårt för ett barn att kämpa när man inte får det stöd man behöver och vägen tillbaka till gatan är inte lång när frustrationen infinner sig. Efter en kortare vistelse på Bethesda har Patric åter flyttat hem. Vi ber att Gud ska hjälpa och bevara honom.

Tolvårige Kevin sökte en kväll upp Bethesdas husmor och sa: ”Jag har bott flera månader på Bethesda men när vi hade aftonbön ikväll så förstod jag att jag inte har tagit emot Jesus i mitt hjärta.” Så plockade han ur sin ficka fram tre Bethesda-halsband och sa: ”Jag tog dessa halsband för två veckor sedan i avsikt att sälja dem när jag kom hem på lovet och istället köpa lim. Nu vill jag lämna tillbaka dem. Jag gör ju hela tiden så mycket som är fel – får jag vara Guds barn ändå?” Husmor fick under några kvällars tid samtala med Kevin om livet med Jesus. Det har gått bra för Kevin och han har

vuxit både som människa och i sin kristna tro. Kevin är nu färdigrehabiliterad och har börjat på en internatskola i närheten av Nakuru.

MISSION I SVERIGE

Det är med sorg vi konstaterar att Sverige avkristnas mer och mer. Bänkraderna i våra kyrkor och missionshus blir mer och mer glesbefolkade. Tidigare kunde man inbjudas till möten i kyrkor eller bönhus men tyvärr är det idag få som skulle komma på en sådan inbjudan. På ett generellt plan kan vi också konstatera att svenskarna aldrig mått så dåligt som vi gör nu. Parallellt med att slagord som effektivitet, utveckling, prestation och självförverkligande får ökad popularitet så ser vi hur samhället rasar samman. Relationer brister, missbruk och kriminalitet ökar, fler och fler blir utbrända, familjer upplöses och ensamheten blir allt mer påtaglig. Mitt i allt detta bär vi kristna på budskapet om försoning, kärlek, gemenskap, glädje och hopp. Det är ju detta medmänniskorna i vårt individualistiska samhälle längtar efter. Vi behöver inte vara rädda för att förmedla detta underbara budskap – tvärtom behöver vi bli mer frimodiga att inte bara vittna om vår tro utan också visa den i handling. Om vi ska nå ut med evangelium behöver vi fokusera – inte bara på människors andliga tillstånd – utan också på deras sociala situation.

NÄRA RELATIONERS BETYDELSE

Det är alltid ett under när en människa tar emot Jesus i sitt liv. Någon har sagt att 90% av dem som tar emot Jesus har haft en personlig relation till någon som är kristen. En personlig relation till någon som ser dem och möter dem i deras behov på det mänskliga planet och som i handling förmedlar budskapet om en kärlek, glädje och frid. Detta öppnar upp för evangeliet. Vi kristna tenderar att bli ganska instängda i våra kyrkor. Ibland är vi så upptagna av församlings- och föreningsliv att vi glömmert bort

*Att hjälpa
de nödställda
är en logisk
konsekvens
av vår
kristna tro*

att ta oss tid för dem runt omkring oss som inte är en del av den kristna gemenskapen. Kanske behöver vi bli mer frimodiga att skapa nära relationer med dem som inte tror på Jesus, att våga möta dem i deras behov och svårigheter. Det finns så många trasiga människor runt omkring oss, och i vårt kyliga svenska samhälle är det vanligare att man tar avstånd från dem som har problem än att man närmar sig dem. Här har vi som kristna en stor uppgift. Det är svårare att vittna för dem som står en nära, men det är också svårare att låta bli. Vi ska dock inte bara tänka på att vittna utan framför allt på att be för dem och finnas till för dem. Att vittna om Jesus i ord och handling är inget du behöver prestera av dig själv – det är ett Guds verk i och genom dig. Du får gå i förberedda gärningar.

DE SOCIALT UTSATTA I VÅRT LAND

Sverige har ett av världens bästa sociala skyddsnät. Stat och kommun tar ett stort ansvar för de socialt utsatta i vårt samhälle. Det ska vi vara tacksamma för. Samtidigt kan vi konstatera att detta till viss del har verkat förlöande på oss kristna. Även om det allmänna tar ett stort ansvar borde vi vara aktiva med att nå ut till de socialt utsatta. Vi som kristna har ju så oerhört mycket mer att erbjuda än vad stat och kommun har. Jesus erbjuder inte bara hjälp till ett värdigt liv här på jorden utan också gemenskap med Gud, både nu och för evigt. Att hjälpa de nödställda är en logisk konsekvens av vår kristna tro. Den kommunala socialtjänsten har ett stort behov av familjehem, kontaktpersoner, stödfamiljer m.m. Glädjande nog har jag på senaste tiden mött flera kristna familjer som tagit på sig uppdrag av olika slag. Bibeln talar mycket om att ta sin an faderlösa och änkor, dvs. dåtidens mest utsatta människor. Aposteln Jakob skriver: "... att ta sig an föräldralösa barn och änkor i deras nöd och hålla sig obesmittad i världen, det är en gudstjänst som är

ren och fläckfri inför Gud ..." (Jak. 1:7.) Min önskan är att fler och fler kristna ska få del av den välsignelse som följer när man öppnar sitt hem eller ger delar av sin fritid till någon hjälpbehövande.

MISSIONSFÄLTET KOMMER HIT

Ett ökat antal människor från andra kulturer söker nu skydd i vårt land, de flesta av dem från krigsdrabbade områden. Vilken missionsuppgift att få vara med och ta emot dem och ge dem den trygghet de längar efter! Gud har sänt missionsfältet hit till oss. Många av invandrarna blir dock ganska ensamma. Tänk om vi mer kunde försöka att integrera dem i våra kristna sammanhang, öppna våra hem för dem och möta dem i deras ensamhet.

Sedan min återkomst från Kenya har jag haft förmånen att arbeta med ensamkommande, asylsökande ungdomar. Det är spännande att möta flickor och pojkar från hela världen, med olika språk, religioner, och nationaliteter. Många av dem är så trasiga och har mycket svåra upplevelser med sig i bagaget. Ofta fascinerar jag av hur starka de är med tanke på vad de genomlevt. Några av dem är kristna och det är stort att få vara med och länka dem till någon kristen gemenskap. Andra är väldigt intresserade av den kristna tron.

För en knapp månad sedan överraskades jag av en av de buddhistiska flickorna. Jag hade inte samtalat med henne om min tro men hon sökte upp mig och sa att hon ville ha en bibel på sitt språk. Gud hade, helt utan min medverkan, rört vid hennes hjärta. När jag några veckor senare överlämnade bibeln, slog hon först armarna om mig av glädje och sedan kramade hon bibeln mot sitt hjärta och sa: "Ikväll ska jag äntligen få läsa Bibeln!" Hur underbart det är att få förmedla Gud eget ord till en själ som längtar så efter gemenskap med Gud!

"Ikväll ska jag äntligen få läsa Bibeln!"

I JESU EFTERFÖLJD

Jesu liv ger många exempel på missionens sociala dimension. Jesus har kallat oss att följa honom och denna efterföljelse ger konsekvenser för hur vi lever våra liv. Han fanns verkligen till för den nödställda, stannade upp, tog sig tid och fokuserade på det enskilda mötet. I Joh. 4 ser vi hur han tog en omväg för att möta den samaritiska kvinnan. I Mark. 10 ser vi hur han stannade en hel folkhop för att ge en blind man hans syn. Jesus såg hela människan. Oftast tillgodosåg han först de yttre, fysiska behoven för att sedan ta sig an den andliga nöden. Människorna drogs till honom – och så borde det vara med oss också. Vi behöver be att Jesus fyller oss med sin kärlek så att den flödar över till människorna i vår omgivning.

Trots att Jesus hjälpte så många var han aldrig stressad eller utbränd. Förklaringen är att han tog sig tid till stillhet och ofta drog sig undan för att be. Kraften och frimodigheten i tjänsten hämtade han i stillheten hos Gud. Inte heller du och jag behöver bli stressade eller utbrända i missionstjänsten. Istället får vi vila vid

korsets fot – i Jesu frälsningsverk. Det är där vi hämtar kraft, frimodighet och glädje för de uppgifter Gud förberett åt oss. Först sträcker han ut sin hand mot dig och säger: Kom till mig mitt älskade barn! Jag känner dig och alla dina behov och kan hjälpa dig. Låt mig få trösta, hela och förlåta dig. Jag vill ge dig kärlek, förlåtelse, frid och evigt liv. Sen vill han se att också din hand sträcks ut mot andra människor så att även de ska få del av det du fått. Vilken förmån att Gud vill använda dig och mig för att här på jorden förmedla en hälsning från själva himmelen!

”Ty av nåd är ni frälsta, genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det, inte på grund av gärningar, för att ingen ska berömma sig. Ty hans verk är vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar, som Gud har förberett, så att vi skall vandra i dem” (Ef. 2:8–10).

Rakel Smetana

Socionom och tidigare missionär i Kenya för ELM-BV, bosatt i Umeå.

Sen vill han se att också din hand sträcks ut mot andra människor så att även de ska få del av det du fått